

Asia:

1 VÄÄRÄ ILMianto
SU 18.11.2018 - MA 28.01.2019
LOHJA

Tapahtuma-aika:
Paikkakunta:

SU 18.11.2018 - MA 28.01.2019
LOHJA

Asianomistaja:

RUOHONEN, JUHA TAPANI 27.07.1963

ASIA: 1

RUOHONEN, SUSANNA KRISTIINA 14.08.1962

ASIA: 1

Tapauspäätös:

ASIA: 1 02.01.2025 SULKKO, ALEKSI
RIKOSKOMISARIO

Asiassa ei ole syytä epäillä rikosta, esitutkintaa ei toimiteta
Tutkinta päätetty.

Perustelu ja sovellettavat
lainkohdat:

ALKUTIEDOT:

Juha Ruohonen on pyytänyt, että poliisi toimittaa uuden harkinnan väärää
ilmiäntoa koskevassa asiassa 5650/R/85372/18 törkeää petosta koskevan asian
5650/R/5624/20 osalta. Ruohonen on toimittanut uudeksi selvitykseksi asian
5650/R/5624/20 tutkinnan päätöksen sekä muuta kirjallista selvitystä.

Ruohonen on selvityksessään nostanut erityisesti esiin sen, että Kavoniuksen
tutkintapyyntöä esittävä kertomus Palosen käynnistä Lohjalla 9.11.2018 on
perätön. Lisäksi Ruohosen mukaan aiemmasta tutkintapyyntöä poiketen
myös Virpi Kettusen on täytynyt tietää poliisille esittämänsä talousrikos- ja
kirjanpito tiedot vääriksi.

TAUSTAA:

Asiassa 5650/R/5624/20 Jaana Kavonius ja Virpi Kettunen ovat pyytäneet
poliisia selvittämään, ovatko Juha Ruohonen ja Susanna Ruohonen
oikeudettomasti hankkineet tai yrittäneet hankkia Elisa Palosen Diverssikauppa
EP Ky:n varoja itselleen ja lähipiirinsä haltuun. Taloudellisen hyväksikäytön
epäillään tutkintapyyntö perusteella jatkuneen vuosia tai jopa
vuosikymmeniä. Tutkintapyyntöön mukaan Palonen on kertonut useille
työntekijöilleen ja 9.11.2018 Kavoniukselle, että hän haluaa Juha Ruohosesta
perheineen eroon ennen kuin he tyhjentävät kaikki hänen tilinsä.
Tutkinnanjohtajan 8.6.2023 tekemän päätöksen mukaan asian esitutkinnassa
on selvinnyt, ettei tutkintapyyntöä mainittuja henkilöitä ole syytä epäillä enää
niistä rikoksista, mistä tutkintapyyntö on tehty.

Asiassa 5650/R/85372/18 Juha Ruohonen on pyytänyt poliisia selvittämään,

onko Jaana Kavonius syylistynyt väärään ilmiintoon muun muassa asiassa 5650/R/5624/20. Tutkinnanjohtajan 9.5.2023 tekemän päätöksen mukaan asiassa ei ole syytä epäillä rikosta, eikä esitutkintaa toimiteta. Päätöksen mukaan asiassa ei ole syntynyt perusteita katsoa, että Kavonius olisi varmasti tai ainakin varsin todennäköisesti pitänyt poliisille antamia tietoja väärinä tai ettei Kavoniuksella olisi ollut vahvoja perusteita pitää kertomaansa tapahtumainkuvausta totena.

PÄÄTÖS:

Esitutkintaa ei aloiteta, koska ilmoitustietojen ja muun selvityksen perusteella esiin ei ole tullut sellaisia seikkoja, joiden perusteella poliisilla olisi syytä epäillä asiassa rikosta. (Esitutkintalaki 3 luku 3 § 1 mom.)

PERUSTELUT:

Rikoslain 15 luvun 6 §:n mukaan väärästä ilmiannosta tuomitaan se, joka antaa esitutkinta- tai muulle viranomaiselle taikka tuomioistuimelle väärän tiedon ja siten aiheuttaa vaaran, että ilmiannettu pidätetään, vangitaan tai joutuu muun pakkokeinon kohteeksi tai joutuu syytteeseen tai tuomitaan rangaistukseen tai muuhun rikosoikeudelliseen seuraamukseen virheellisin perustein.

Lain esitöiden mukaan väärän ilmiannon motiivina on yleensä toisen saattaminen aiheettomasti epäilyksenalaiseksi rikoksesta. Useimmiten se on ilmiantajän pääasiallinen tarkoitus. Väärän ilmiannon soveltaminen kuitenkin edellyttää, että ilmiantaja tietää antamansa tiedon vääräksi tai ainakin pitää sitä varsin todennäköisesti vääränä. Sellainen perätön ilmianto, jossa ilmiantaja ei ole tuntenut asioiden todellista laitaa, vaan on esimerkiksi uskonut liikkeellä olevia huhuja, ei ole rangaistavaa vääränä ilmiantonä. Rangaistavuuden edellytyksenä on lisäksi, että väärän ilmiannon kohteelle aiheutuu vaara joutua säännöksessä tarkoitetun toimenpiteen kohteeksi tai tuomituksi virheellisin perustein. Esimerkiksi pakkokeinon kohteeksi joutumisen vaara on useimmiten silloin, kun ilmiannetusta rikoksesta pakkokeinon käyttäminen on lain mukaan mahdollista ja poliisi on harkinnut sitä (HE 6/1997 vp, s. 33).

Oikeuskirjallisuudessa on katsottu, että jos ilmiantaja ilmiannon tehdessään pitää antamaansa tietoa oikeana, hänen menettelynsä ei ole rangaistavaa rikoslain 15 luvun 6 §:n nojalla, vaikka sittemmin ilmi tulleet seikat osoittaisivat tiedon vääräksi. Ilmianto rikoksesta täytyy saada tehdä rangaistuksetta ilman, että etukäteen pitäisi tarkoin tutkia mahdollisuudet näyttää ilmiannetun syyllisyys toteen. Väärän tiedon osalta edellytetään myös, että viranomaiset ottavat väärän tiedon huomioon toimiin ryhtyessään ja säännöksessä tarkoitettuun viranomaistoimenpiteeseen ryhdytään nimenomaan virheellisin perustein (Keskeiset rikokset 2023, Frände ym.).

Ruohosen mukaan asetelma kääntyi toisinpäin, kun tutkinnanjohtaja teki 8.6.2023 tutkinnan päätöksen asiassa 5650/R/5624/20. Ruohonen on lainannut tutkintapyyntönsä edellä mainittua tutkinnan päätöstä, jossa on todettu, että "Esitutkinnassa on selvinnyt, ettei tutkintapyyntöä mainittuja henkilöitä ole syytä epäillä enää niistä rikoksista, mistä tutkintapyyntö on tehty. Asia on poliisin rikosilmoitusjärjestelmään kirjattu epäiltynä törkeänä petoksena. Tutkintapyyntö perusteella asiassa voisi harkita olevan myös joku muu nimike, mutta tämän päätöksen yhteydessä asia on suoritettu kokonaisharkintana ja harkittu myös sitä siis, pitäisikö asiaa tutkia jollain muulla

rikosnimikkeellä. Koska henkilöt eivät ole syyllistyneet asiassa rikokseen, esitutkinta asiassa lopetetaan."

Ruohosen mukaan hän, Susanna Ruohonen, Monika Ruohonen ja Lauri Ruohonen olivat törkeistä petoksista epäiltyjä joutuen laajojen pakkokeinojen kohteiksi ja siten aidosti vaarantuneeseen tilaan. Ruohosen mukaan kummatkin ilmiantojen tekijät ovat tahallisesti antaneet vääriä tietoja poliisiviranomaisille. Ruohosen mukaan tutkinnan päätös osoittaa kaikki Ruohosia koskevat talousrikosilmiannot aiheettomiksi, eivätkä Ruohoset ole enää epäiltyjä.

Pelkästään siitä, että tutkinnanjohtaja on päättänyt törkeää petosta koskevan asian esitutkinnan ja katsonut, että esitutkinnassa on selvinnyt, ettei rikosta ole tehty, ei voida päätellä sitä, että tutkintapyyntöjen tekijät olisivat syyllistyneet asiassa väärään ilmiintoon. Tutkinnanjohtajan aikaisemmin asiassa 5650/R/85372/18 tekemän päätöksen mukaan asiassa ei ole syytä epäillä väärää ilmiintoa, eikä esitutkintaa toimiteta. Päätökseen on eritelty muun muassa yritysten välisiä laskuja sekä ote Palosen päiväkirjamerkinnöstä, jossa Palonen on ilmaissut pelkonsa "täysin käsittämättömistä ja milloin vain tulevista laskuista, jotka ovat tosi-isoja". Päätöksen mukaan edellä olevat seikat huomioon ottaen asiassa ei ole syntynyt perusteita katsoa, että Kavonius olisi varmasti tai ainakin varsin todennäköisesti pitänyt poliisille antamia tietoja väärinä tai ettei Kavoniuksella olisi ollut vahvoja perusteita pitää kertomaansa tapahtumainkuvausta totena.

Ruohonen ei ole tuonut nyt ilmoittamassaan asiassa esiin mitään sellaista seikkaa tai tapahtumaa, jonka perusteella poliisin olisi syytä arvioida toisin jo tehtyä päätöstä tutkinnan lopettamisesta. Vaikka asian 5650/R/5624/20 esitutkinta on lopetettu, ei asiassa ole tullut esiin seikkoja, joiden perustella voitaisiin katsoa, että kyse on ollut rangaistavuuden edellyttämällä tavalla tahallisesta väärän tiedon antamisesta, joka olisi aiheuttanut Ruohosille vaaran joutua säännöksessä tarkoitetun toimenpiteen kohteeksi.

Asiassa on otettava huomioon, että Jaana Kavoniuksen toimittaman tutkintapyyntöjen johdosta Lounais-Suomen poliisilaitokselle on kirjattu useita tutkintailmoituksia, joissa on arvioitu tutkintapyyntöissä kuvattujen tapahtumien osalta, onko asioissa syytä epäillä rikosta tai muuten edellytyksiä esitutkinnan toimittamiselle. Osassa asioista tutkinta on joko tutkinnanjohtajan tai syyttäjän päätöksellä lopetettu ja osassa asioista on aloitettu esitutkinta. Poliisille on myös toimitettu paljon kirjallista materiaalia esitettyjen väitteiden tueksi. Harkinta esitutkinnan toimittamisesta ja tehtävistä toimenpiteistä ei näin ollen ole perustunut yksinomaan Kavoniuksen ja Kettusen esittämiin subjektiivisiin kokemuksiin tai väitteisiin, vaan poliisille toimitettuun laajaan kirjalliseen aineistoon. Kyse on ollut osittain myös samasta aineistosta, jonka Varsinais-Suomen käräjäoikeus on katsonut tuomiossaan 21/24021 nimenomaan tukevan todistajien tekemiä havaintoja Juha Ruohosen lähettämistä laskuista ja osoittanut Elisa Palosen suhtautumista niihin.

Myöskään Kavoniuksen tutkintapyyntöissä esittämä kertomus Palosen käynnistä hänen luonaan 9.11.2018 ei anna aihetta arvioida asiaa toisin. Vaikka saadun selvityksen perusteella Palonen vaikuttaa käyneen Kavoniuksen luona tosiasiallisesti 6.11.2018, jolloin Palosella on ollut hammaslääkärikäynti Lohjalla, ei kyseessä voida katsoa olevan sellainen väärä tieto, joka yksistään olisi aiheuttanut Ruohoselle vaaran joutua pakkokeinojen

kohteeksi. Kavoniuksen ja Ruohosen kertoman mukaan Palonen on kuitenkin käynyt Kavoniuksen luona, eikä käynnin tarkoituksesta tai sen aikana käytyjen keskustelujen sisällöstä ole saatavissa tarkempaa selvitystä. Lisäksi Kavoniuksen on myös tuomioistuimessa kuultaessa kertonut voineensa erehtyä päivämäärästä. Kavoniuksen mukaan Palonen on kertonut hänelle olevansa menossa lääkärikäynnille, mutta ei tarkalleen muista, oliko kyseessä hammaslääkärikäynti vai joku muu käynti. Näin ollen kyse vaikuttaa lisäksi olleen ennemminkin inhimillisestä erehdyksestä kuin tahallista väärän tiedon antamisesta.

Todettakoon lisäksi, että asian 5650/R/5624/20 esitutkinnassa ei ole kohdistettu pakkokeinoja luonnollisiin henkilöihin, vaan tutkinnan kohteena oleviin yrityksiin ja niiden kirjanpitoon. Esitutkinnan aikana tehdyissä poliisilain mukaisissa tiedusteluissa ei ole kyse säännöksen tarkoittamista pakkokeinoista.

Asiassa ei ole syytä epäillä rikosta. Esitutkintaa ei toimiteta.

Esitutkintalain 3 luvun 3 §:n 1 momentin mukaan poliisin on toimitettava esitutkinta, kun sille tehdyn ilmoituksen perusteella tai muutoin on syytä epäillä, että rikos on tehty.

Hallituksen esityksen (HE 222/2010 vp) mukaan rikosta on syytä epäillä, kun huolellisesti asioita harkitseva ihminen havaintojensa perusteella päätyy tällaiseen tulokseen. Pelkkä poliisille tehty tutkintapyyntö ei ilman muuta johda esitutkinnan käynnistymiseen, koska säädös jättää esitutkintaviranomaiselle harkintavaltaa. Väitteelle rikoksen tapahtumisesta on esitettävä asianmukaiset konkreettiset perusteet. Esitutkinnan aloittamista harkittaessa on huomioitava, että esitutkinnan tarkoituksena on nimenomaan rikosten tutkiminen, ei mahdollisten muiden oikeudellisten erimielisyyksien selvittäminen. Tutkintakysymyksen arviointi tehdään kustakin yksittäistapauksesta ilmenevien seikkojen perusteella.

ASIANOSAISELLE TIEDOKSI:

Tämä päätös ei vapauta mahdollisesta vahingonkorvausvelvollisuudesta. Asianomistajalle jää itsenäinen syyte- tai kanneoikeus. Oikeudenkäynnistä rikosasioissa annetun lain 1 luvun 14 §:n mukaan asianomistaja saa itse nostaa syytteen rikoksesta, josta esitutkintaviranomainen on päättänyt, ettei esitutkintaa toimiteta tai että se keskeytetään taikka lopetetaan. Tähän päätökseen ei voi hakea muutosta valittamalla. Tyytymätön voi harkintansa mukaan kannella päätöksestä. Asiassa voidaan tehdä uusi harkinta, jos asiassa ilmenee uutta selvitystä.

TURKU

02.01.2025

Lisätietoja:

Aleksi Sulkko
Tutkinnanjohtaja

Päätöksestä on ilmoitettu

- ☒ Asianomistaja
☐ Rikoksesta epäilty
☒ Muu

2.1.2025

Kirjeitse

- Juha Ruohonen
- Susanna Ruohonen
- Jaana Karonius
- Virpi Ketonen